

henk strating

Directeur van HS-Arbeidsvoorwaarden BV

Italiaanse les

In een artikel in Zeggenschap over arbeidsvoorwaarden van postbestellers hield ik enkele jaren geleden een pleidooi voor CAO-afspraken over werkenden die zich tegen hun zin en met bedenkelijke motieven zelfstandige (moeten) noemen. De Wet op de CAO uit 1927 maakt dat mogelijk.

Ik weet niet of in 1927 al schijnconstructies bestonden. Maar werknemers in dienstverband konden ook toen al vervangen worden door opdrachtnemers. Daarover konden CAO-partijen dus afspraken maken in de CAO die voor werknemers gold. Kennelijk vertrouwde de wetgever dat aan CAO-partijen toe. De wetgever van nu heeft daar minder vertrouwen in. In toenemende mate worden mogelijkheden om bij CAO van arbeidswetten af te wijken beperkt of zelfs onmogelijk gemaakt. Als u het niet gelooft moet u de nieuwe Wet werk en zekerheid eens naast zijn voorganger de Wet flexibiliteit en zekerheid leggen.

De huidige minister van SZW Lodewijk Asscher vertrouwt bij het bestrijden van schijnconstructies liever op wetgeving. Ook als het onderscheid tussen zelfstandigen en schijnzelfstandigen niet zo duidelijk is. Zzp'ers moeten bijna bewijzen dat er bij hen, bij wijze van uitzondering, geen sprake is van schijnzelfstandigheid. Terwijl de

minister béter kan weten! Zijn voorganger Henk Kamp onderzocht het. Zelfs postbezorgers bleken soms échte zelfstandigen die hun overeenkomst van opdracht voor geen CAO wilden verruilen voor werknemerschap.

Hebben zzp'ers, die door Asschers liberale voorganger nog werden geprezen om hun ondernemerszin, nu de pech van een socialistische minister van SZW? Ik schrijf deze bijdrage in Bari in Italië. Dat land heeft een socialistische premier, de jonge Matteo Renzi. Die hield nog niet zo lang geleden in Rome een miljoen demonstrerende vakbondsleden voor dat de vaste baan niet meer bestaat! Wie daar aan vasthoudt, zei hij, vraagt waar het muntje voor de iPhone in moet of het filmrolletje voor de digitale camera. Voor Matteo Renzi is de werkelijkheid van vandaag die van 2014. Niet die van 1970.

Toen vonden we dat werkgevers goed voor werknemers moesten zorgen. Arbeidswetten en CAO's moesten daar aan bijdragen. Die verzorgingsgedachte hebben we achter ons gelaten, of we dat nu leuk vinden of niet. Arbeidswetten en CAO's van vandaag moeten werkenden in staat stellen goed voor zichzelf te zorgen! Keuzevrijheid, faciliteiten voor scholing en ontwikkeling met kansen op duurzaam werk zijn daarvan de kenmerken. Recht op een vaste baan biedt

slechts schijnzekerheid en elk geval niet de zekerheid die het suggereert.

De vakbeweging heeft moeite om de verzorgingsgedachte los te laten. Vakbondsbestuurders pleiten zelden voor decentralisatie en individualisering van collectieve afspraken uit het verleden. Ze lijken collectief te lijden aan het Florence Nightingale syndroom. Dat ontstaat als zorgbehoevenden in staat blijken zichzelf te redden. Zorgverleners zijn dan overbodig en verzetten zich tegen de nieuwe werkelijkheid.

Diezelfde Renzi liet onlangs via twitter weten dat hij meer op heeft met hen die veranderingen proberen, dan met hen die er tegen protesteren. Hij zal wellicht met instemming kijken naar een initiatief van de CNV Dienstebond, die onlangs een zogeheten popup store in hartje Amersfoort opende. Deze vakbondswinkel was actief van medio november tot half december en had als doel om vragen te beantwoorden en advies te geven over allerlei zaken die met werk en inkomen te maken hebben. Niet alleen werknemers, maar ook zzp'ers, flexwerkers en uitkeringsgerechtigden konden er terecht. Is dit het begin van een omslag naar een vakbond die werkenden als klanten ziet, die hun eigen keuzes kunnen maken uit een modern aanbod van vakbondsdiensten? Lo spero, ik hoop het.